

El carrer de Fontanilles

182

El carrer de Fontanilles és situat al nucli urbà de la ciutat i enllaça en el seu recorregut diverses vies de molta importància: així neix a frec del carrer Nou, i després de travessar el carrer de Sant Francesc segueix fins fer un revolt molt forçat a l'altura del carrer d'en Gaspar Casal i a continuació anar pel dret fins la plaça de l'Hospital. El carrer ja apareix citat als nostres arxius des de la darrerria del segle XIII, si bé en aquestes dates el seu trajecte era més curt, ja que el primer tram no existia fins que s'obrí el carrer Nou i s'enderrocà l'antic Convent de Sant Francesc.

Pel que fa a l'evolució del seu nom, el Dr. Marquès és de l'opinió que el seu origen prové d'una important família que hi visqué i que donà nom a l'indret. Amb tot, el nom ha sofert diverses evolucions: als segles XVI i XVII se'n fa referència com a «carrer den Fontanies», i segons Mossèn Bolós abans hi havia a la casa n° 10 una pedra rectangular amb la següent inscripció: «Carrer den Fontanilles. Any 1876». Tot això mostra clarament que el nom primitiu ha estat emprat en diferents formes, generalment correpcions del nom original. Tot amb tot, el nom Fontanilles perviu com a forma més emprada tal com es pot veure als fogatges i padrons des del segle XVI fins a l'actualitat. Sembla que

durant un temps el carrer rebé també el nom de «carrer d'en Plantafaves», tal com esmenta el Dr. Marquès.

LA CASA DE MONTSERRAT

En un documentat article el malaguanyat Dr. Lluís Batlle i Prats explica que l'any 1685 un monjo de Montserrat obtingué un permís per tal d'aixecar una capella sota la seva advocació en aquest carrer, en aquells temps pertanyent a la parròquia de Sant Feliu. Al cap de pocs anys la capella ja era feta i en funcionament, i l'any 1697 es fa esment que en els darrers temps havia estat ocupada per soldats de l'exèrcit francès. L'Ajuntament d'aleshores s'encarregà de totes les despeses d'arranjament de la Casa de Montserrat. Mentrestant, el Monestir de Montserrat hi mantenia tothora un religiós al seu càrrec.

Si bé és difícil situar amb exactitud la ubicació d'aquesta capella, sabem que durant les obres d'agencament de les muralles de la darrerria de segle XVII hom féu enderrocar diversos edificis del carrer de Fontanilles —inclosa la Casa de Montserrat— per tal d'aprofitar-ne els carreus per a les noves construccions defensives.

UN ANTIC CARRER GREMIAL

El carrer de Fontanilles al llarg

dels segles XIV al XVI devia estar curull d'obradors dels gremis, sobretot dels que es dedicaven a treballar en el sector del tèxtil. Així veiem que en el fogatge de l'any 1558 s'hi apleguen més de trenta oficis lligats a la gran diversitat d'aquest sector —teixidors, tintorers, mercers, paraires, cardadors— i un nombre remarkable de traginers.

A la darrerria del segle XVII i començaments del XVIII es veu ja clarament la davallada dels oficis lligats al tèxtil, i un inici de diversitat en l'ocupació que farà crisi després de la guerra del francès. Assenyalam que l'any 1695 d'un total de vint-i-tres oficis ja destaquen els treballadors a jornal, els hortolans —que conreaven les hortes properes— així com alguns teixidors, taverners i un cirurgià. Pocs anys més tard, concretament l'any 1716, es fa referència en aquest carrer a un total de vint-i-cinc oficis: teixidors, militars, treballadors, hortolans, i d'altres menys representats com els mestres de cases, aguller, pastisser, revenedor, taverner, corder i paraire.

Aquest canvi en l'activitat econòmica, amb la caiguda del sector tèxtil, es fa molt més vistosa a la dècada dels anys vint i trenta del nostre segle; el predomini dels oficis de jornalers i treballadors assenyala el progressiu empobriment del carrer i la seva pèrdua d'incidència en aquest sector urbà. Actualment, el carrer és poc comercial llevat del segon tram —el que va de Sant Francesc fins l'encreuament dels carrers Ginesta amb Gaspar Casal— que és en clar procés de modernització i que compta amb alguns establiments comercials, d'interès.

LA PERVIVENCIA DE LES CASES DE PEDRA

El que primer crida l'atenció en aquest carrer situat a un sector d'importants canvis urbanístics és l'abundància de cases de pedra que es resisteixen a ésser engolides pels moderns edificis de formigó i vidrieres a dojo. Al primer tram, tocant al carrer Nou, hi ha a mà esquerra la casa n° 1, tota de pedra encara que força abandonada, i a l'altra banda la n° 2, coneguda com a Casa Batlle, reformada per Rafael Masó els anys 1909 i 1910, i que té una façana on destaquen uns esgrafiats d'influència modernista, i una balustrada ondulada de ceràmica on hi ha diverses figures de mussols.

Al segon tram conviuen les cases de pedra amb els moderns edificis, i és la part del carrer on l'evolució ha estat més ràpida i on incideix més la nova alienació del carrer que pot acabar amb les darrerres cases antigues existents. Finalment, el tercer tram té a mà dreta l'edifici de la Casa de Cultura i a mà esquerra un seguit de cases —de les quals cal destacar la n° 13— fins arribar a la cantonada amb plaça Hospital on hi ha el famós establiment conegut popularment com a «Can Panella».

Pel que fa a les millores urbanístiques senyalam que ja l'any 1806 s'hi duen a terme obres de clavegueram i empedrat, i que es renoven el 1894. Pel 1932, i a instància dels veïns, es retirà aquest antic empedrat i s'hi féu un nou asfaltat que es malmenà ben aviat. Els anys quaranta era un sector quasi intransitable en dies de pluja, i l'any 1973 es va

refer de nou tot el paviment, que tampoc assolí una gran durada.

Pel mes de gener de l'any 1983 s'aprova el nou projecte d'urbanització del carrer, que es duu a terme en aquest mateix any i que dona una nova fesomia al carrer iniciant la correcció del que serà la seva futura alineació. En aquest sentit assenyalam que a la darrerria del segle XVIII en fer-se l'Hospici hom prengué un tros al carrer, fent-lo més estret del que era.

Com a curiositat cal dir que al Manual d'Acords de l'any 1496 de l'Arxiu Històric de la Ciutat hom es fa ressò d'una demanda dels veïns del carrer que es queixen als Jurats en relació a una dona que porta mala vida i és causa de gran escàndol. Suposem, com succeïa en aquestes dates, que aquesta dona devia ser obligada a deixar el carrer i passar a exercir el seu ofici al sector de la ciutat que els era escient.

Ramon Alberch i Fugueras

OR-PLATA JOIES

COMPRO

carat

Fontanilles, 5, Ent. 2ª. (cantonada Sant Francesc) Tel. 21 04 03

COMPUMATICA

1ª BOTIGA DE MICROINFORMÀTICA
ORDINADORS, DISPOSITIUS,
PROGRAMES, LLIBRES, REVISTES,
CURSOS...

OFERTA NADAL

Preus especials per a VIC-20, Spectrum
16 K'S i Spectrum 48 K'S

Per cada 5.000,- ptes. de compra l'obsequiem amb un número per al sorteig d'un ciclomotor DERBI VARIANT.

Fontanilles, s/n GIRONA Tel. 20 10 10

AJUNTAMENT DE PALAMÓS

ANUNCI DE CONCURS

Objecte del contracte.- Obres de construcció d'un abocador de deixalles controlat (1ª fase).

Tipus de licitació.- 10.955.378,- ptes.

Presentació de pliques.- Al Negociat de Serveis de la Secretaria General d'aquest Ajuntament (Casa Consistorial), de les 9'30 a les 13'30 dels dies feiners, en el termini de 20 dies hàbils següents a l'última publicació de la convocatòria del concurs, bé al B.O. de l'Estat, o al de la Província.

Palamós, 24 de novembre de 1984

L'ALCALDE